

Når mediefolk investerer på børsen

**Av
Oliver Orskaug**

**SKUP-RAPPORT
2008**

Journalist

Oliver Orskaug

Prosjekttittel

Når mediefolk investerer på børsen

Hvor og når publisert

Publisert på Dagbladet.no

Tre saker publisert 23. januar 2007

En sak publisert 30. mars 2007

Redaksjonsadresse

Dagbladet.no

Postboks 1184, Sentrum

0107 Oslo

Telefon

Sentralbord: 2400 0000

Direkte: 2400 0040

Mobil: 9160 0493

Oslo 24. januar 2008

Oliver Orskaug

Innholdsliste

Slik kom jeg over saken	- side 2
Den opprinnelige problemstillingen	- side 2
En ny problemstilling så dagens lys	- side 3
Arbeidsmetodene, verktøyene og rekkefølgen	- side 4
Vurderinger gjort underveis	- side 8
Dette skjedde i kjølvannet av sakene	- side 8
Kildeliste	- side 9

Vedlegg

Sjefredaktør satser både på børs og katedral (2 sider)

Avisredaktør skrev om selskaper han eide (2 sider)

Skal vurdere aksjeforbud (2 sider)

Solgte aksjer med tap (2 sider)

Oversikt over Helge Simonnes sine aksjer på børsen (1 side)

Note fra regnskapet til Kamato AS for 2005 (1 side)

SLIK KOM JEG OVER SAKEN

Det er de merkeligste måter man kan komme over en sak på. Tips tilflyter redaksjoner og journalister fra mennesker og selskaper som har en agenda. Andre ganger finner man en god sak i offentlige dokumenter og journaler. Noen ganger dumper man ganske enkelt over en opplysning, når man egentlig jakter på andre opplysninger. Dermed vekkes en interesse for å undersøke mer.

Slik ble aksjeinvesteringene til sjefredaktør Helge Simonnes i Vårt Land kjent.

Til daglig arbeider jeg som reiselivsjournalist i Dagbladet.no, og veien fra greske øyer, storbyferie i London og Ryanairs evige diskusjoner med Forbrukerombudet om hva som er god eller dårlig kundebehandling, er lang til en sjefredaktørs private investeringsstrategi i børsnoterte selskaper.

I forbindelse med at et forbud mot bonuspoeng på innenriksflygninger skulle reguleres i forskrifts form i fjor, og ikke bare eksistere som et vedtak fra Konkurransetilsynet, rettet mot SAS Gruppens selskaper, stusset jeg over en stortingsrepresentants omtale av flyselskapet Norwegian. Det er en kjent sak at Bjørn Kjos misliker bonuspoeng (selv om han nylig innførte dem selv), og hans selskap lobbet veldig for et permanent forbud.

Jeg hadde et møte med en stortingsrepresentant som satt tett på saksbehandlingen av bonusforbudet, og undret meg over at denne folkevalgte konsekvent omtalte Norwegian som NAS. Bokstavene NAS er en forkortelse for Norwegian Air Shuttle, som er selskapets egentlige navn. Poenget er at ingen sier NAS, med mindre man er aksjemegler. NAS er også tickerkodens for Norwegian på Oslo Børs.

DEN OPPRINNELIGE PROBLEMSTILLINGEN

Etter møtet lurte jeg veldig om denne stortingsrepresentanten, eller noen av hans nærstående eller kolleger av ham på Stortinget kunne være aksjonærer i Norwegian, siden han konsekvent sa NAS. Det ville nemlig være positivt for børskursen til Norwegian om SAS kunne holdes på en armlengdes avstand med et bonuspoengforbud.

For å finne ut hvem som eier aksjer i Norwegian henvendte jeg meg til selskapet og viste til aksjelovens paragraf 4-6. Denne paragrafen gir enhver rett til innsyn i et aksjeselskaps eieroversikt. Selskapet oversendte et Excel-dokument med navn på samtlige eiere. Det var en rekke privatpersoner og selskaper som sto oppført som eiere. Faktisk flere enn i SAS, som jeg også bestilte aksjeboken til.

Jeg fant fort ut at min arbeidsteori var dødfødt. Det var ingen aktuelle stortingsrepresentanter som satt med aksjeposter i de to flyselskapene. Men det var verdt et forsøk å sjekke saken, og tok meg bare noen timer å gå gjennom listene.

Her kunne saken blitt avsluttet og du hadde ikke lest denne Skup-rapporten.

EN NY PROBLEMSTILLING SÅ DAGENS LYS

Selv om ingen politikere var oppført på listene, så jeg fort at det var en rekke andre kjente navn som sto oppført som aksjonærer. Arve Tellefsen, den kjente fiolinisten var en av dem. Jeg tenkte kanskje det kunne være en sak for vår seksjon Kjendis.no. «Tellefsen flyr høyt på børsen» var et tittelforslag som sveipet innom tankene, men jeg slo saken fra meg.

En rekke selskaper var også aksjonærer. Ved å bruke søkeverktøyet Proff, kan man enkelt søke på selskapers regnskaper, eierinteresser, styresammensetninger osv. Man kan også søke på privatpersoners roller og man kan se om de har eierandeler i selskaper eller hva ledere tjener i de selskapene de arbeider i. I motsetning til lignende tjenester, som Bizweb, er tjenestene til Proff gratis. Man finner dem på www.proff.no.

Jeg måtte sjekke alle selskaper i aksjelisten i jakten på politikere, og da jeg kom til bokstaven K dukket det opp et selskap som het Kamato AS. Daglig leder var Helge Atle Simonnes og selskapet var eid av ham og hans kone Nina Snerthe Simonnes. Kamilla Simonnes, som senere viste seg å være hans datter, satt som varamedlem i styret.

Simonnes er ganske kjent for oss i pressekreter. Ved å se på nøkkeltallene til selskapet, forsto jeg raskt at inntektene stammet fra investeringer og ikke fakturerte oppdrag. Dette var med andre ord et privat investeringselskap. I pressekreter er det kjent at journalister ikke bør være aktive på børsen, og det er en rekke medieselskaper som har egne interne regelverk som regulerer slike journalisters investeringsmuligheter.

Her hadde vi ikke bare en journalist, men en svært frittalende sjefredaktør, som også ledet et mellomstort nasjonalt mediehus, som var aktiv på børsen. Hvor aktiv kommer jeg tilbake til.

Helge Simonnes var tidligere styreleder i Norsk Presseforbund. Han vet dermed utmerket godt hva som er god kutyme når det gjelder journalistisk integritet og rolleblandinger. Hans fagkollega gjennom mange år, Per Edgar Kokkvold, er generalsekretær i Norsk Presseforbund. Jeg slo på tråden til ham og spurte hva han syntes om Vårt Land-sjefens investeringer. Han sa umiddelbart at det ikke var en god kombinasjon å investere på børsen samtidig som man var øverste redigerer for en dagsavis. Nå er Helge Simonnes sjefredaktør i Vårt Land, en avis som ikke er kjent for å takle finanssektoren like hardt som Dagens Næringsliv og Finansavisen. Dette skulle også vise seg å bli Simonnes sitt forsvar rundt problemstillingen vi reiste i spaltene.

ARBEIDSMETODENE, VERKTØYENE OG REKKEFØLGEN

Etter å ha snakket med Kokkvold bestilte jeg 2006-regnskapet til Kamato AS fra Brønnøysund. I dokumentene fremkom det at Kamato hadde investeringer i en rekke selskaper på børsen. Et problem var at listen var gammel og helt sikkert ikke oppdatert. Det var også registrert investeringer i ikke-børsnoterte selskaper.

På dette tidspunktet, nesten tre uker før publisering, valgte jeg å ringe direkte til sjefredaktør Simonnes og snakke med ham om investeringen i Norwegian. Jeg satt tross alt på en fersk aksjonærutskrift og vi ville vite hans synspunkt om dette.

Jeg nevnte bevisst ikke noe om de øvrige selskapene vi mente han kunne ha aksjer i. Jeg ønsket å høre hans synspunkter om det å eie aksjer. Han la ikke skjul på at han hadde investert i Norwegian, men mente det var en privatsak og at det ikke var noe problem for ham å investere i flyselskapet. Vi spurte om han hadde aksjer i andre selskaper, noe han bekreftet, men han ville ikke si så mye om hvilke selskaper det var snakk om, eller hvor mye han hadde investert. Vi ble enige om at han skulle få en sitatsjekk om vi skrev en sak.

Vi visste nå hans holdning til det å eie aksjer, samtidig som han var redaktør. Dermed gikk vi videre med spørsmål til leder i redaksjonsklubben i Vårt Land og de ansattes representant i styret. De ble mildt sagt forbauset over å høre at sjefredaktøren var aktiv på børsen. Styremedlemmet var kjent med Simonnes sitt selskap, men hadde forståelsen av at han hadde opprettet selskapet for å forvalte sine aksjer i Mediehuset Vårt Land. Her har Simonnes en betydelig post verdt flere millioner kroner. Dette kom nemlig frem i en note i medieselskapets årsberetning. Det viste seg også at styrelederen i Mediehuset Vårt Land ikke visste noe om sjefredaktørens investeringer.

Både Simonnes og de ansatte bekreftet at det ikke var noe regelverk i Vårt Land som regulerte de ansatte muligheter til å investere på børsen. De eneste begrensninger og opplysningsplikt som var pålagt å rapportere om, var verv innenfor kirken og i kristne organisasjoner.

Siden ikke Simonnes ville si så mye om sine nåværende investeringer, og det var minst sju måneder til han var pålagt å levere regnskap til Brønnøysund igjen, var det bare en måte å finne ut hvor sjefredaktøren hadde sparepengene sine. Jeg måtte gå systematisk gjennom aksjebøkene til selskaper på børsen. Det er en formidabel oppgave, spesielt når man egentlig er satt til å skrive reiselivssaker.

Jeg skrev et standardbrev som jeg sendte til en rekke selskaper på børsen og ba om å få oversendt så oppdaterte aksjonærlistene som mulig. Jeg fulgte opp brevene ved å ringe investorkontaktene i selskapene på telefon. Noen var heldigvis proffe og ga meg aksjebøkene umiddelbart, mens andre gjerne ville vite hva jeg skulle med dem. Noen selskaper nektet meg faktisk listene i første omgang, men kom på bedre tanker da de leste aksjelovens bestemmelser om innsynsrett og konfererte med advokat. Jeg undrer meg fortsatt over hvordan et selskap kan bli notert på børsen, men samtidig ikke kjenne til regelen om innsynsrett - men det er en annen sak.

Under arbeidet med saken oppdaget jeg at flere av mine kolleger heller ikke kjente til innsynsretten i aksjeloven, og da jeg gikk på Journalisthøgskolen i Volda lærte vi heller aldri noe om denne muligheten.

Først gikk jeg bevisst etter de selskapene som sto i årsrapporten til Kamato AS. Så plukket jeg ut selskaper innenfor sektorene fisk, offshore, shipping og verftsindustri. I tillegg gjorde jeg noen søk i de selskapene som blir betegnet som spekulantaksjer, der kursene svinger veldig opp og ned. Noen ganger lønner det seg på følge magefølelsen. Etersom Simonnes er sunnmøring, var det nærliggende å tro at han kanskje investerte penger i selskaper han hadde en del kunnskaper om. Spekulantaksjene ble valgt fordi sunnmøringer også er kjent som kremmere. Teorien viste seg å stemme. Kamato AS hadde aksjer i en rekke selskaper innenfor disse områdene.

Jeg fant ikke alle aksjeselskapene til Simonnes på denne måten, men nå kunne jeg konfrontere ham med flere selskaper enn Norwegian. Før jeg ringte ham tilbake, gjorde jeg søk i Vårt Land sitt tekstarkiv på nettet, samt Atekst. Ved å kombinere søkeord som selskapsnavn og Simonnes, oppdaget jeg at han også hadde skrevet kommentarartikler om noen av selskapene han hadde aksjer i.

Da jeg ringte Simonnes for andre gang trodde han at jeg skulle gå gjennom sitatene hans. I stedet la jeg frem flere navn på selskaper han eide aksjer i. Dette var selskaper han ikke ville opplyse om i den første samtalen. Han forsvarte seg godt og mente det fortsatt ikke var et problem å eie aksjer, fordi Vårt Land ikke skrev om selskapsøkonomi, men om samfunnsøkonomi.

Jeg skal gi Helge Simonnes rett i at Vårt Land ikke er en publikasjon som får børskurser til å flytte seg, slik finansavisene gjør med sine artikler. Samtidig måtte redaktøren innrømme at Vårt Land var en nyhetsavis, og han ville trykke artikler om de var samfunnsmessige interessante. Med andre ord: Fikk noen i Vårt Land eller Helge Simonnes nyss i en nyhetsverdig sak om Statoil, Norske Skog, Pan Fish Norwegian eller andre selskaper, så ville han trykke den. Selv om kanskje ikke aksjekursen ville bevege seg på bakgrunn av en artikkel, så ville omdømmet til selskapene kunne bli påvirket, noe som kan gjøre utslag på sikt.

På dette tidspunktet i samtalen spurte vi ham hvordan han forholdt seg til en slik problemstilling, om han var aksjonær i noen av selskapene han investerte i.

Han svarte at han hadde en bevisst holdning til akkurat dette, og at han skrev så lite som mulig om stoffområdet. Hvis han været en interessekonflikt, ville han overlate til noen andre å skrive saken.

Problemet var jo at verken leserne eller hans egne ansatte visste at han var aksjonær i selskaper på børsen. Han erkjente at åpenhet om dette var viktig. Vi inviterte ham derfor til å fortelle oss om alle hans investeringer som han holdt munn om, bare noen uker før.

Jeg har ikke noe å skjule når det gjelder mine aksjeinvesteringer, og er åpen om det hvis dere ønsker det, sa Simonnes nå.

Så ramset han opp navnet på 22 børsnoterte selskaper han hadde aksjer i. Han fortalte også hvor mange aksjer han i de forskjellige selskapene. I tillegg til de 22 selskapene, kunne vi spore åtte andre børsnoterte selskaper i notene til Kamatos regnskaper. Han hadde også aksjer i to unoterte selskaper.

Fra å først nekte oss opplysningene, innså Simonnes at det var best å spille med åpne kort. Han sa at siden saken ble problematisert, så kunne han fortelle dette. Vi gjorde det også klart overfor ham at vi allerede hadde funnet flere av selskapene ved å gå gjennom aksjebøker, og at vi kunne ha gått gjennom flere selskaper om han ikke hadde fortalt oss hvor han investerte.

Vi spurte ham så om han hadde skrevet om noen av selskapene han var aksjonær i. Han svarte at han hadde et svært bevisst forhold til akkurat det, men kunne ikke huske om han hadde nevnt et og annet selskapsnavn i en av hans mange kommentarer.

Vi fortalte ham da at han hadde skrevet en kommentar om Norske Skog sin nedleggelse av Union, og en annen kommentar som handlet om fusjonen mellom Statoil og Hydro. Helge Simonnes var aksjonær i begge selskapene på tidspunktet kommentarene ble publisert. Vi fant også andre artikler som handlet om selskaper sjefredaktøren var aksjonær i, men disse artiklene var skrevet av andre ansatte. Problemstillingen vi reiste var likevel at Simonnes satt med det øverste redaksjonelle ansvaret for disse artiklene, i egenskap av å være sjefredaktør.

Under intervjuet med oss, mente han at han kunne delegere redaktøransvaret for eventuelle artikler som kunne skape et integritetsproblem. Problemet var bare det at ingen andre ansatte visste at han var aksjonær i børsnoterte selskaper før Dagbladet.no skrev om det. Kokkvold mener uansett at en sjefredaktør ikke kan melde seg ut av deler av virksomheten, om det skulle dukke opp en sak som kan være problematisk i forhold til egne investeringer.

Etter at vi kunne dokumentere at Simonnes faktisk skrev om selskaper han var aksjonær i, innså han at han burde handlet annerledes. Han erkjente så at han burde ha redegjort for leserne sine at han hadde bindinger til sakene.

Jeg burde nok ha opplyst og tydeliggjort det bedre, og ser nå i ettertid at dette er kritikkverdig, sa Simonnes.

Etter intervjuet gikk det fortsatt to dager før saken ble publisert. Vi hentet inn kommentarer fra Kokkvold og leder av redaksjonsklubben. Vi sjekket også i mellomtiden noen oppdaterte aksjelister og fant ut at Simonnes solgte seg ut og ned i noen av selskapene før vi publiserte historiene. I tillegg sendte han dagen før publisering en redegjørelse til sine ansatte og styret i Mediehuset Vårt Land om at Dagbladet.no ville skrive om hans investeringer på børsen. I redegjørelsen uttrykte han sine meninger om det å investere i aksjer og han opplyste om selskapene han var aksjonær i. Han tok likevel til ordet for at det ble nedsatt et etikuttvalg som skulle gjennomgå de interne reglene i Vårt Land, og han inviterte til debatt om det å eie aksjer mens man er journalist.

Den 30. mars publiserte vi en sak som fortalte at Vårt Land innførte et strengere internt regelverk ved fond- og aksjekjøp, og det ble innført en varslingsplikt til nærmeste overordnet. Det betyr at Simonnes heretter må orientere styreformannen i selskapet hver gang han handler på børsen. De nye reglene satte klare begrensninger i å foreta kortsiktige investeringer i aksjemarkedet, både i enkeltaksjer og fond. Ingen kan investere med en kortere tidshorisont enn seks måneder. I tillegg ble det opprettet et internt register hvor ansatte må føre opp sine økonomiske bindinger i aksjeselskap og fond.

For Simonnes sin del endte det med at han solgte seg ut av en rekke selskaper. Da vi skrev om saken var hans aksjer på børsen verdsatt til ca 1,7 millioner kroner. Han reduserte sin eksponering på børsen med ca én million kroner og innrømmet at en del aksjer ble solgt med tap etter Dagbladet.nos artikler.

